

Psalm. XVII, 8. XXXVI, 8. LVII, 2. LXIII, 8. Syrus: Do-
minus קָטֵל לְךָ בַּאֲידָה רַיִנָּא obumbrat te manu
suā dextrā, vel, permanum suam dextram. LXX.
κύρος σκέπησε εἰπόντες δεξιάν σου. Vulgatus: pro-
tection tua super manum tuam dextram.

על יד *juxta vel prope manum tuam dextram:*) i.e. Deus, qui umbram tibi præsidiumque semper præstat, non procul à te abest ad aliquot milliaria, stadia, aut passus, verūm, instar paraclatae fidelissimi, *dextram tuam manum*, quā tibi pugnandum nunc defendet semper, cunctosque iētūs tibi pernitosos excipiet, instar Abisai, qui gigante, Isbabenoph Davidem prostrernere cogitante, mox adfuit, hostemque hunc interemit, 2. Sam. XXI, 16. 17. Sic Davidi quoque *ad dextram & sinistram erant omnes potentes*, cum fugeret ab Absalomo, 2. Sam. XVI, 6. Atque h. m. dicitur etiam Psalm. XVI, 8. (nec non Act. II, 25.) Dominus *מִימִינִי*, ne movear. *Psalm. CIX,* 31. Dominus stat ad dextram egeni, ad salvandum à judicantibus animam ejus. *Psalm CX,* 5. Dominus ad dextram tuam, vulneravit in die iræ suæ reges. *Jes. LXIII,* 12. incedere faciens ad dextram Mosis brachium suum gloriosum: h. e. Mōsi semper præstò adfuit auxilium divinum. Non itaque scrupulosè quārendum, cur *umbra supra dextram* pii (non super sinistram, vel supra caput ejusdem) hīc esse dicatur; videlicet non, quia secundum nonnullos Itali aut Indi umbracula solent gestare *manu dextrā*; sed simpliciter sensus est; *Dominus*, qui est *umbra* aut protector tuus, adstat tibi proximus, & quidem *ad dextram*, loco perquam honorifico: nam distincta sunt hæc invicem; *Deum esse piis umbraculum*, item, *Deum*, qui talem semper præstat defensionem, piis *ad dextram* adstare, eō scilicet modō, sicut ē textibus modo citatis constare potuit. Hinc Drusius l. 1. obs. c. 8. sententiam ait esse hanc: *Dominus est umbra tua; & ad manum dextram tuam*, addens: *ad dextram esse dicitur, qui alicui præstò est, paratus ad eum juvandum, si opus sit.* Vox *לְ* idem ac, *Juxta*, Belga: *aen uwe rechte Hand* / ut *Psalm. I,* 3. *XXIII,* 2. *LXXXI,* 8. *CIV,* 12. *CVI,* 7. 32. Judicè, i. e. utiliter, Chaldæus hæc reddidit: *Dominus obumbrabit tibi נֶזֶת מִן בְּגָלְלָה מִזְוֹחָה propter schedam illam, quæ affixa est super latus dextræ tuae in introitu tuo.* hæc leguntur in editione Veneta, non vero in Buxtorfianâ, neque Anglicanâ. confer Selden. l. 3. syn. p. 258.

EXPLICATIO VERSUS VI.

וְמִן interdiu sol non laedet te:) pergit in metaphorā *umbræ*. vers. 5. inchoatā, ita ut hodieque pii idem à Deo nanciscantur beneficium, quale habuerunt Israëlitæ in desertō, quibus opaca nubes per diem adversus *solis æstum* favientem gratum præbuit umbraculum, nocte vero illam lucem ad versandum in castris, obeundumque negotia necessariam. vide Psalm. CV, 39. expandit nubem *בְּקָרְבָּן*, & ignem, ut luceret per noctem. item Exod. XIII, 21. 22. XIV, 24. XL, 38. Num. IX, 15. X, 11. seq. XIV, 14. Deut. I, 33. Neb. IX, 12. 19. Psalm. LXXVIII, 14. *Jes. IV,* 5.

שְׁכָנָה sol:) h.e. adveritas, atratum te faciens, aut æstu suō vehementius te arefaciens, excrucians, prostrernens. Notum namque, *solem*, si modicè luceat ac calefaciat, exhilarare ac prodesse, si immodicè, torrere atque arefacere: atque h. m.

A ad nigredinem, sole vel persecutionum crucis, que æstu inductam, respectus habetur Job. XXX, 28. Cant. I, 6. sic semen & herba solis æstu torrefit, Jac. I, 11. Mauth. XIII, 6. Refer huc Jonæ querelam, Jon. IV, 8, filiumque Sunamitidis, solaribus radiis quodammodo imperfectum, 2. Reg. IV, 18. seq. Intelligit hoc porro Lyranus de influentiis astrorum, à quibus pio nihil metuendum: quod quantumvis verum, à Davide tamen vix videtur intentum.

percudit te:) h. e. molestiam periculum creabit. Verbum *בְּכָה percussit*, lexionem omnis generis designare solet, Gen. VIII, 21. Exod. XXI, 18. Num. XIV, 12. XXXV, 16. Deut. VIII, 22. 27. 1. Sam. XVII, 49. XXVI, 8. 2. Sam. III, 27. 1. Reg. XXII, 34. Amos. IV, 9. adeoque & eam, quæ à solis fit radiis, ut Jon. IV, 8. *וְנִפְתַּח & percussit sol עַל caput Jonæ.* confer Psalm. CII, 5. *חוֹקָה quasi herba & exaruit cor meum: & Jes. XLIX, 10. non esurient, neque fitient, neque יְכַס ledet eos æstus aut sol:* (quod repetitur Apoc. VII, 16.) Euthymius & Nicéphorus non incommode generali expresserunt verbo *βλάπτειν.* Vulgatus: non uret te. hinc ejusdem macerantur Interpretes, in membrō alterō, quomodo *Luna urat?* vide sis Estii ann. h. l. & Genebrardum, item Buxtorfium anticr. p. 653. seq. ubi Capellum refellit, fingit item LXX. legisse *כָּוֹקָה*, nec non Drus. l. 7. obs. c. 9. Belgæ: steffen. Moguntina: brennen.

& luna:) scilicet non laedet te noctu, frigore puta aut humectatione nimia, quippe in humanō corpore concitare solet humores, non sine valetudinis dispendio, si sub cœlō aperto lumenque radiis fit commorandum aut dormendum, id quod inter cetera cognosci etiam potest ex incremento ac decremente morbi comitialis aut insaniæ; unde etiam *Lunaticorum* appellatio, confer Mey, p. 2. phys. m. p. 256. Huc illud Jacobi Gen. XXXI, 40. ita fui, ut absumeret me æstus interdiu, & gelu noctu. ita *Campensi;* neque (latente) luna frigore suō noctu. Verbum *בְּ* per Zeugma hīc repetendum. Mentione autem *solis & Luna* comprehendi debuit tempus universum q. d. adeo providus erga pios suos est Deus, ut nullum fingi queat tempus, nullumve in tempore periculum aut malum, adversus quod paratum non sit apud Deum auxilium, non nocebit quicquam five interdiu, five noctu, five palam, five clam infestans. nulla erit adversitas, si nulla dominabitur iniquitas, *Gregorius Magnus;* nec in prosperis, nec in adversis de tuō moveberis gradu; ita Hieronymus; omnia piis ad bonum, Rom. VIII, 28. vide Drus. Prov. cl. 2. l. 2. n. 22. Non tamen hæc citra exceptionem crucis dici, colligi potest ex Jacobi exemplō, cui custodia divina promissa, Gen. XXVIII, 15. neque tamen immunis ille fuit ab æstu &c: c. XXXI. 40.

EXPLICATIO VERSUS VII.

ישְׁכַנְתָּךְ custodiet te:) optativè duos hosce versus ultimos nonnulli accipiunt: ut Lutherus, indicativè tamen Belge & Moguntina.

מִכְלָה ab oinī mālo:) propriis verbis exponitur, quod dictum modo fuit figuratis; & quidem ita, ut non indefinite aut particulariter *malorum aliquorum* fiat mentio, sed universaliter *omnium*, qm̄ scilicet piis verè mala vel noxia esse possent, secundum *Aben Efram*, quæ imminent five